

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2015 M. BIRŽELIO 17 D. NUTARIMO NR. 631 „DĖL KANDIDATŲ Į VALSTYBĖS ĮMONĖS AR SAVIVALDYBĖS ĮMONĖS VALDYBĄ IR KANDIDATŲ Į VALSTYBĖS AR SAVIVALDYBĖS VALDOMOS BENDROVĖS VISUOTINIO AKCININKŲ SUSIRINKIMO RINKAMĄ KOLEGIALŲ PRIEŽIŪROS AR VALDYMO ORGANĄ ATRANKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKĖITIMO“ PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA

Eil. Nr.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2019 m. balandžio 4 d. išvadoje Nr. NV-932 pateiktos pastabos ir pasiūlymai	Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos argumentai
1.	8. Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 10 str. 8 dalyje nustatyta, kad fiziniai asmenys, atitinkantys valdybos nariui nustatytus <i>bendruosius ir specialiuosius reikalavimus</i> , paraiškas tapti įmonės valdybos nariu gali teikti Vyriausybės nustatyta tvarka <...>. Be kita ko, minėto įstatymo 10 str. 4 dalyje nustatyti bendrieji reikalavimai, o vienas iš jų siejamas su fizinio asmens nepriklausomumu, t.y. kad fizinis asmuo turėtų būti nesujęs su kitais juridiniais asmenimis ryšiais, dėl kurių galėtų kilti interesų konfliktas. Vertinant tai, mūsų nuomone, nepriklausomumo reikalavimai Apraše turėtų būti priskiriami prie bendrųjų reikalavimų. Kartu pažymėtina, kadangi Apraše nenustatomi ir specialieji reikalavimai, o tik deklaruojama, kad juos nustatys atranką inicijuojantis subjektas, siūlytume tikslinti ir Aprašo II skyriaus pavadinimą. Atitinkamai turėtų būti peržiūrėti ir Aprašo 2.10, 33.7 papunkčiai ir 4 punktas ir kt. nuostatos.	Neatsižvelgta. Manome, kad sistemškai tikslinga atskirti, kokie reikalavimai paaiškina, kas yra laikoma kandidato nepriklausomumu. Kitu atveju, pavyzdžiui, toks kandidato nepriklausomumo reikalavimas kaip verslo ryšių neturėjimas su ta įmone, į kurios kolegialų organą pretenduoja būtų gretinamas su tokiu bendruoju reikalavimu kaip aukštojo universitetinio išsilavinimo turėjimas. Šiuo metu galiojančiame Kandidatų į valstybės įmonės ar savivaldybės įmonės valdybą ir kandidatų į valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkamą kolegialų priežiūros ar valdymo organą atrankos apraše nepriklausomumo reikalavimai taip pat nepriskiriami prie bendrųjų reikalavimų. Paminėtina, kad EBPO Valstybės valdomų įmonių valdymo gairėse, kandidato nepriklausomumo reikalavimai iš esmės suprantami taip, kaip jie nurodyti Keičiamo aprašo 11 (buvęs 8 punktas) punkte. Diskutuojant tarptautinėse organizacijose būtų pakankamai komplikuota paaiškinti, kodėl kandidatų nepriklausomumo reikalavimus laikome bendraisiais.
2.	Specialiųjų tyrimų tarnybos 2019 m. gegužės 17 d. antikorporacinio vertinimo išvadoje Nr. 4-01-4656 pateiktos pastabos ir pasiūlymai 1. Projektu siūloma įtvirtinti, kad Apraše numatytos atrankų procedūros galėtų būti netaikomos valstybės tarnautojams arba kitiems atranką inicijuojančio subjekto pasirinktiems asmenims (4 punktas) ir darbuotojų atstovams į valstybės ar savivaldybės įmonės kolegialų organą (5 punktas), užtikrinant, kad skiriami asmenys atitiktų Aprašo <...> punktuose nustatytus bendruosius, specialiuosius ir nepriklausomumo reikalavimus.	Neatsižvelgta. Pažymime, kad šiuo metu galiojantis Aprašas nenustato tarnautojų atrankos procedūrų. Valstybės tarnautojų atrankos, kaip praktikoje nepasiteisinusios ir netikslingos, buvo atsisakyta dar 2017 m. priėmus galiojancio Aprašo pakeitimus, kadangi į tokias atrankas dažniausiai ateidavo vienas valstybės tarnautojas, kuris ir laimėdavo atranką. Kartu atkreipiame dėmesį, kad Specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) 2019 m. balandžio 17 d.

<p>Pažymėtina, kad tokiu atveju lieka neaišku, kaip būtų įgyvendinama tokių asmenų skyrimo procedūra, užtikrinama ir įsitikinama, kad jie atitinka Aprašo nuostatuose numatytus kriterijus, kokią dalį organo narių sudarytų išrinkti ir be atrankos paskirti nariai. Mūsų nuomone, atrankos procedūrų netaikymas tam tikrai daliai kolegialaus organo narių yra papildomas korupcijos rizikos veiksnys, todėl siūlytume svarstyti atitinkamų Projekto nuostatų tikslinimo tikslumą. Be to, iš Projekto nuostatų nėra aišku, kokie „kiti asmenys“ turimi omenyje. Atkreiptinas dėmesys, kad atrankos tikslas pagal Projekto 2.2 punktą – atrinkti tinkamiausią kandidatą į nepriklausomo kolegialaus organo nario pareigas, todėl procedūrų teisinis reglamentavimas turėtų būti maksimaliai tikslus ir nedviprasmiškas.</p>	<p>antikorupcinio vertinimo išvadoje Nr. 4-01-3732, kuria įvertintos galiojančio Aprašo nuostatos, nebuvo keliamas klausimas dėl atrankos nebuvimo valstybės tarnautojams. Atitinkamai tiek pagal galiojusį reguliavimą, tiek ir įvertinus minėtąją išvadą buvo rengiamas ir Keičiamas aprašas. Pridurtina, kad kai kuriais atvejais dalyvavimas kolegialiuose organuose yra ir valstybės tarnautojo tarnybinė funkcija, nurodyta jo pareigybės aprašyme. Todėl abejotinas atrankos procedūros nustatymo valstybės tarnautojams logiškumas, tam kad vėliau valstybės tarnautojas galėtų įgyvendinti savo tarnybines funkcijas tik dalyvaujdamas atrankoje. Papildomai atkreipiame dėmesį, kad STT pastaboje siūloma keisti esminius koncepcinius Nutarimo projekto aspektus. Pažymime, kad tokia pastaba buvo pateikta jau po to, kai Nutarimo projektas buvo suderintas su suinteresuotomis institucijomis, pateiktas ir svarstytas Vyriausybės atstovų pasitarime ir vėliau organizuotas papildomas pasitarimas pastaboms ir siūlymams suderinti. Todėl vėlesnis esminių Nutarimo projekto nuostatų keitimas yra nepagrįstas ir neproporcingas teisės aktų rengimo ir teisinio sistemiškumo prasme.</p> <p>Dėl pastabos antroje pastraipoje nurodoma, kad nėra aišku, kokie „kiti asmenys“ būtų skiriami į valstybės valdomos įmonės kolegialius organus. Pažymime, kad teisės aktai nenustato konkrečios įmonių kolegijų organų sudėties. Pavyzdžiui, pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonės įstatymą į valstybės ar savivaldybės įmonės valdybą gali būti skiriamas ir įmonės vadovas, kuris nėra nei kolegialaus organo nepriklausomas narys, nei valstybės tarnautojas.</p> <p>Atitinkamai pastaboje netiksliai interpretuojamas atrankos tikslas. Vadovaujantis Keičiamo aprašo 2.2 punkčiu atranka yra suprantama kaip procedūros, kurių tikslas – atrinkti tinkamiausią kandidatą į kolegialaus organo nepriklausomo nario pareigas, t.y. atranka taikytina tik kolegialaus organo nepriklausomiems nariams, o ne kitiems kolegialaus organo nariams. Papildomai atkreiptinas dėmesys, kad Keičiamo aprašo nuostatos nedraudžia atranką inicijuojančiam subjektui parengti ir vadovautis vidinėmis valstybės tarnautojų ir kitų asmenų atrankos tvarkomis.</p> <p>Neatsižvelgta.</p>
<p>3.</p>	<p>2. Projekto 37 punkte siūloma numatyti, kad Atrankos agentūra vertina reikalavimus atitinkančių kandidatų patirtį, profesines žinias ir pasiekimus, <i>prireikus kandidatus kviečia pokalbio <...>.</i></p> <p>Teisinio reglamentavimo skaidrumui, atsparumui bei vienodų ir nediskriminacinių sąlygų nustatymo kandidatams užtikrinti siūlytume numatyti, kad atrankinio pokalbio būtų kviečiami visi kandidatai, arba nustatyti konkrečius atvejus, kai</p>

<p>tokie pokalbiai pradinėje atrankos stadijoje būtų privalomi, be kita ko detalizuojant minėtų pokalbių organizavimo, eigos bei jos fiksavimo tvarką.</p>	<p>3. Projekto 42.3 papunktyje siūloma nustatyti, kad <i>Atrankos komisija neprivalo atskleisti kandidatams jų neįrašymo į kandidatų sąrašą priežasčių</i>. Situacija, kai pretendentas nėra informuojamas apie jo kandidatūros atmetimo priežastis, vertinama kaip ydinga antikorporcinio požiūriu. Priimamų sprendimų skaidrumui užtikrinti siūlytume numatyti, kad visais atvejais kandidatai būtų informuojami apie visus dėl jų paraiškos primamus sprendimus, išskyrus atvejus, kai atmetimo priežastys negali būti atskleistos dėl Lietuvos Respublikos teisės aktuose įtvirtintų susipažinimo su tam tikra informacija ribojimų. Analogiška pastaba taikytina ir Projekto 50, 55 punkтам.</p>	<p>kandidatus, kurie vien formaliai atitinka keliamus reikalavimus: pavyzdžiui, kandidato vadovavimo patirtis yra įgyta prieš 15 metų, su pertraukomis arba ne visai toje srityje, kurioje veikia įmonė. Taip pat pažymime, kad atrankos agentūra ne vien priima kandidatų paraiškas bet ir proaktyviai savo iniciatyva ieško kandidatų. Nustačius reikalavimą kviešti visus kandidatus atrankos pokalbio įžvelgtina rizika, kad agentūra, siekdama neviršyti sutartos paslaugų teikimo kainos, gali sąmoningai surasti mažiau kandidatų, tam kad vėliau jų nereikėtų pakviesti į atrankos pokalbį dėl ko padidėtų atrankos kaina.</p>
<p>4.</p>	<p>3. Projekto 42.3 papunktyje siūloma nustatyti, kad <i>Atrankos komisija neprivalo atskleisti kandidatams jų neįrašymo į kandidatų sąrašą priežasčių</i>. Situacija, kai pretendentas nėra informuojamas apie jo kandidatūros atmetimo priežastis, vertinama kaip ydinga antikorporcinio požiūriu. Priimamų sprendimų skaidrumui užtikrinti siūlytume numatyti, kad visais atvejais kandidatai būtų informuojami apie visus dėl jų paraiškos primamus sprendimus, išskyrus atvejus, kai atmetimo priežastys negali būti atskleistos dėl Lietuvos Respublikos teisės aktuose įtvirtintų susipažinimo su tam tikra informacija ribojimų. Analogiška pastaba taikytina ir Projekto 50, 55 punkтам.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Atrankos komisija atrankos pokalbio metu vertina, kaip kandidatas atitinka jam keliamus reikalavimus, kandidato profesinę ir (ar) darbo patirtį, dalykines ir asmenines savybes, motyvaciją ir tinkamumą prisidėti prie įmonės strateginių tikslų įgyvendinimo. Pažymime, kad Keičiamo aprašo nuostatos nedraudžia atrankos komisijai atskleisti kandidatams jų neįrašymo į laimėtojų eilę priežasčių. Visgi manome, kad nustatyti privalomumą atskleisti šią informaciją nėra korektiška, nes kandidatūra gali būti atmesta dėl asmeninių ar dalykinių kandidato savybių, motyvacijos trūkumo ir pan.</p>

...Kovčević ministras

Virgilijus Sirkevicius